

ПРИЧОРНОМОРСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІКИ ТА ІННОВАЦІЙ

ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

Науковий журнал

Випуск 90

Видавничий дім
«Гельветика»
2025

Головний редактор:

Терешкінас Артурас – доктор соціальних наук, професор, професор кафедри соціології Університету імені Вітовта Великого (Каунас, Литовська Республіка)

Члени редакційної колегії:

Байша Кіра Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Херсонського національного технічного університету

Благуна Наталія Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки початкової освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Боровик Людмила Андріївна – кандидат педагогічних наук, доцент, член-кореспондент Міжнародної кадрової академії, доцент кафедри теорії і методики журналістської творчості Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука

Бочелюк Віталій Йосипович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри Запорізького національного технічного університету

Галацін Катерина Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови технічного спрямування № 2 Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Козяр Микола Миколайович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теоретичної механіки, інженерної графіки та машинознавства Національного університету водного господарства та природокористування

Кочарян Артур Борисович – кандидат педагогічних наук, доцент, радник Міністра освіти і науки України

Кузьменко Ольга Степанівна – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри фізико-математичних дисциплін Льотної академії Національного авіаційного університету, старший науковий співробітник Національного центру «Мала академія наук України»

Невмержицька Олена Василівна – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Пагула Мирослав Вікторович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технологічної та професійної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Пермінова Владислава Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов професійного спрямування Чернігівського національного технологічного університету

Пушкарьова Тамара Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України

Шапошникова Ірина Василівна – доктор соціологічних наук, професор, декан соціально-психологічного факультету Херсонського державного університету

Шкабаріна Маргарита Андріївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти, Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука

Алісаускіене Мілда – доктор соціальних наук, професор, завідувач кафедри соціології Університету імені Вітовта Великого (Каунас, Литовська Республіка)

Гражієне Віталія – доктор педагогічних наук, завідувач відділу якості освіти Вільнюської академії мистецтв (Вільнюс, Литовська Республіка)

Конрад Яновський – PhD, ректор Економіко-гуманітарного університету у Варшаві (Варшава, Республіка Польща)

Електронна сторінка видання – www.innovpedagogy.od.ua

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet
Вченою радою Причорноморського науково-дослідного інституту
економіки та інновацій (протокол № 12 від 29.12.2025 року)

**Журнал включено до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б»)
у галузі педагогічних наук (A1 – Освітні науки, A2 – Дошкільна освіта,
A3 – Початкова освіта, A4 – Середня освіта (за предметними спеціальностями),
A5 – Професійна освіта (за спеціалізаціями), A6 – Спеціальна освіта (за спеціалізаціями))
відповідно до Наказу МОН України від 14.05.2020 № 627 (додаток 2)**

**Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International
(Республіка Польща)**

Реєстрація суб'єкта у сфері друкованих медіа: Рішення Національної ради України
з питань телебачення і радіомовлення № 1552 від 09.05.2024 року
(Ідентифікатор медіа R30-04409)

Суб'єкт у сфері друкованих медіа: Приватна установа «Причорноморський науково-дослідний інститут
економіки та інновацій» (вул. Інглезі, буд. 6/1, оф. 135, м. Одеса, 65101, info@iei.od.ua,
тел. +38 (093) 120-27-72)

Мови видання: українська, англійська, польська, німецька, французька.

Міжнародний цифровий ідентифікатор журналу: <https://doi.org/10.32782/2663-6085>

ISSN 2663-6085

© ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій», 2025

АДАПТИВНІ НАВЧАЛЬНІ ПЛАТФОРМИ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ

ADAPTIVE LEARNING PLATFORMS IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING: EFFECTIVENESS AND IMPLEMENTATION

УДК 378.016:004
DOI <https://doi.org/10.32782/ip/90.37>
Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

Борисенко І.В.,
orcid.org/0000-0002-1191-3126
канд. пед. наук, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов
Пенітенціарної Академії України

Проценко У.М.,
orcid.org/0000-0001-8180-6433
канд. пед. наук, доцент,
доцент кафедри української
та іноземних мов
Львівського державного університету
фізичної культури імені Івана
Боберського

Столяренко О.В.,
orcid.org/0000-0000-0001-7080-0626
канд. пед. наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
Вінницького національного технічного
університету

Скіба Н.Я.,
orcid.org/0000-0002-3899-3189
канд. пед. наук,
доцент кафедри іноземних мов
для природничих факультетів
Львівського національного університету
імені Івана Франка

Цимбал С.В.,
orcid.org/0000-0003-0652-369X
докт. психол. наук,
завідувач кафедри іноземної філології
та перекладу
Приватного вищого навчального
закладу «Європейський університет»

Сучасні технології значно вплинули на методику викладання англійської мови, зокрема завдяки впровадженню адаптивних навчальних платформ. Ці платформи використовують алгоритми штучного інтелекту для аналізу прогресу студентів та персоналізації навчального контенту відповідно до їхніх потреб. У статті розглянуто основні принципи функціонування адаптивних платформ та їхню роль у підвищенні ефективності засвоєння іноземного матеріалу. Дослідження підтверджують, що використання адаптивних платформ сприяє підвищенню мотивації студентів, оскільки вони отримують індивідуально підібрані завдання та миттєвий зворотний зв'язок. Важливим аспектом є можливість адаптації навчальних матеріалів відповідно до рівня володіння мовою, стилю навчання та швидкості засвоєння знань. Це сприяє зменшенню когнітивного навантаження та підвищенню загальної ефективності навчального процесу. У статті також розглядаються виклики, пов'язані з впровадженням адаптивних платформ у систему освіти. Серед них – необхідність високоякісного програмного забезпечення, підготовка викладачів до роботи з такими платформами та забезпечення безпеки персональних даних студентів. Крім того, розглянуто проблему цифрового розриву, який може стати перешкодою для ефективного впровадження цих технологій. Практичне значення адаптивних платформ полягає у створенні гнучкого та інклюзивного освітнього середовища, що сприяє розвитку автономності студентів у процесі вивчення англійської мови. Вони можуть використовуватися як у формальній, так і в неформальній освіті, а також у комбінованих моделях навчання. Це дозволяє викладачам ефективніше організовувати навчальний процес та оптимізувати використання навчальних ресурсів. Таким чином, адаптивні навчальні платформи є перспективним інструментом у викладанні англійської мови, що сприяє персоналізації навчання та підвищенню його ефективності. Подальші дослідження у цій сфері мають бути спрямовані на розробку інтеграційних стратегій для поєднання традиційних та цифрових методів навчання.

Ключові слова: адаптивні навчальні платформи, викладання англійської мови, персоналізація навчання, ефективність, цифрові технології.

Modern technologies have significantly influenced the methodology of teaching English, in particular through the introduction of adaptive learning platforms. These platforms use artificial intelligence algorithms to analyze student progress and personalize educational content according to their needs. The article examines the basic principles of adaptive platforms and their role in increasing the efficiency of learning foreign language material. Studies confirm that the use of adaptive platforms helps to increase student motivation, as they receive individually selected tasks and instant feedback. An important aspect is the ability to adapt educational materials according to the level of language proficiency, learning style and speed of knowledge acquisition. This helps to reduce cognitive load and increase the overall efficiency of the educational process. The article also discusses the challenges associated with the implementation of adaptive platforms in the education system. Among them are the need for high-quality software, training teachers to work with such platforms, and ensuring the security of students' personal data. In addition, the problem of the digital divide, which can become an obstacle to the effective implementation of these technologies, is considered. The practical significance of adaptive platforms lies in creating a flexible and inclusive educational environment that promotes the development of students' autonomy in the process of learning English. They can be used in both formal and non-formal education, as well as in blended learning models. This allows teachers to more effectively organize the learning process and optimize the use of educational resources. Thus, adaptive learning platforms are a promising tool in teaching English, which contributes to the personalization of learning and increasing its effectiveness. Further research in this area should be aimed at developing integration strategies for combining traditional and digital teaching methods.

Key words: adaptive learning platforms, English language teaching, personalization of learning, efficiency, digital technologies.

Постановка проблеми. Сучасні освітні тенденції, що формуються під впливом глобалізації, технологічного прогресу та зміни запитів студентської молоді, висувають нові вимоги до методики викладання англійської мови. У сучасних умовах дедалі більш очевидною стає потреба у гнучких, динамічних та індивідуалізованих підходах до організації навчального процесу. Студенти приходять до закладів освіти з різним рівнем мовної підготовки, нерівномірним накопиченням знань у шкільні роки, відмінними стилями навчання, темпами засвоєння матеріалу та особистісними навчальними

траєкторіями. Ці відмінності ускладнюють застосування традиційних методів навчання, які орієнтовані переважно на «середнього» студента та у багатьох випадках не враховують індивідуальну освітню траєкторію кожного здобувача освіти.

Традиційна методика, попри свою цінність для становлення фундаментальних навичок, нерідко демонструє обмежену ефективність у гетерогенних групах. Вона не завжди здатна забезпечити достатній рівень диференціації, адаптації матеріалів та постійного інтерактивного зворотного зв'язку, необхідного для підтримки високої навчальної

мотивації. Як наслідок, у студентів із нижчим рівнем підготовки можуть виникати труднощі у засвоєнні складніших тем, тоді як більш підготовлені студенти нерідко відчують недостатній виклик і темп розвитку, що негативно впливає на їхню мотивацію та прогрес. Саме тому проблема індивідуалізації навчання англійської мови набуває особливої значущості в умовах сучасної освіти.

У цьому контексті адаптивні навчальні платформи, засновані на алгоритмах штучного інтелекту, машинному навчанні та аналітиці освітніх даних, розглядаються як перспективний інструмент підвищення ефективності навчального процесу. Їхня ключова перевага полягає у здатності автоматично аналізувати індивідуальні освітні траєкторії студентів, визначати сильні та слабкі сторони їхньої мовної компетентності та пропонувати персоналізовані вправи й завдання. Такі платформи здатні оперативно реагувати на динаміку засвоєння матеріалу, коригувати складність завдань, ритм навчання та навіть формат подання інформації. Це забезпечує індивідуальний підхід до навчання, який у традиційному форматі часто є важкодоступним через обмеженість часу та людських ресурсів.

Однак широке впровадження адаптивних платформ супроводжується низкою проблем і викликів, котрі потребують системного аналізу та педагогічного осмислення. По-перше, залишається відкритим питання якості та валідності самих платформ. Не всі сучасні адаптивні системи проєктуються відповідно до вимог сучасної методики викладання англійської мови, що може призводити до неузгодженості між запропонованими алгоритмами навчання та педагогічними цілями. Деякі платформи орієнтовані переважно на технічний компонент – автоматичне оцінювання, швидку перевірку завдань, візуалізацію прогресу – однак не завжди враховують комунікативний та культурологічний аспект, який є фундаментальним для вивчення іноземної мови.

По-друге, ефективність впровадження таких платформ значною мірою залежить від рівня цифрової компетентності викладача та його готовності до зміни усталених підходів. Багато викладачів потребують додаткової методичної та технічної підготовки, оскільки робота з адаптивними середовищами вимагає не лише навичок інтеграції технологій, а й уміння аналізувати цифрові дані про навчальний прогрес студентів та коригувати стратегії навчання на їх основі. Впровадження адаптивних платформ також передбачає зміну ролі викладача – він дедалі більше стає модератором, аналітиком і фасилітатором навчального процесу, а не лише джерелом інформації.

По-третє, важливою проблемою є забезпечення надійності та безпеки персональних освітніх даних, які збираються та обробляються платформами. Йдеться не лише про технічні аспекти

кібербезпеки, а й про етичні питання використання даних, зокрема прозорість алгоритмів, можливість стороннього втручання, а також захист конфіденційної інформації про студентів.

По-четверте, ускладнювальним фактором залишається цифрова нерівність, особливо помітна у регіонах із недостатнім технічним забезпеченням або обмеженим доступом до швидкісного інтернету. Не всі заклади освіти мають достатній рівень матеріально-технічної бази для впровадження сучасних адаптивних платформ, що створює додатковий бар'єр для рівного доступу студентів до інноваційних засобів навчання. Ця проблема загострюється також у групах студентів з різним соціально-економічним становищем, що може призводити до посилення нерівності у результатах навчання.

У підсумку, питання ефективного впровадження адаптивних навчальних платформ у практику викладання англійської мови розглядається як багатовимірна проблема, що охоплює методичні, технічні, організаційні, педагогічні та етичні аспекти. Актуальність її дослідження зумовлена потребою у створенні гнучких освітніх моделей, здатних відповідати викликам часу та забезпечувати високу якість мовної підготовки студентів.

Отже, важливо не лише оцінити реальний вплив адаптивних платформ на якість навчання англійської мови, але й визначити оптимальні шляхи їх інтеграції у традиційні та змішані моделі освіти, розробити методичні рекомендації для викладачів, забезпечити технічну готовність закладів освіти та сформувати безпечне й ефективне цифрове освітнє середовище. Таке комплексне дослідження стане вагомим внеском у розвиток сучасної педагогічної науки та практики викладання іноземних мов.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Останні дослідження у сфері застосування адаптивних навчальних платформ у викладанні англійської мови демонструють значний науковий інтерес до цієї проблематики та підтверджують високу ефективність таких технологій у персоналізації навчального процесу. Упродовж останніх років наукова спільнота активно вивчає питання інтеграції інтелектуальних систем навчання у викладання іноземних мов, що пов'язано з глобальною тенденцією до цифровізації освіти та пошуком шляхів оптимізації індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів.

Важливим внеском у вивчення можливостей адаптивних платформ є результати, представлені у роботах дослідників Андерсона і Реіндерса (Anderson, Reinders) (2022). У своїх працях вони аналізують особливості впливу інтелектуальних адаптивних систем на розвиток автономії студентів і підвищення їхньої навчальної результативності. Дослідники наголошують, що використання таких платформ забезпечує індивідуалізований добір навчальних завдань, що ґрунтується на

постійному аналізі прогресу й типових помилок студентів. Це дає змогу автоматично коригувати складність матеріалу, пропонувати завдання, максимально наближені до зони найближчого розвитку, та підтримувати оптимальний темп навчання. Андерсон і Реіндерс зазначають, що саме адаптивність як ключова характеристика таких систем сприяє підвищенню рівня самостійності студентів, їхнього усвідомленого підходу до навчання та здатності контролювати власний навчальний процес.

Значну увагу питанням мотивації студентів у процесі використання адаптивних технологій приділено у дослідженні Чжан (Zhang) та співавт. (2021). У цьому науковому доробку автори розглядають взаємозв'язок між індивідуальним стилем навчання, рівнем попередньої підготовки та мотиваційною складовою студентів, які навчаються за допомогою адаптивних платформ. Результати дослідження показали, що такі системи здатні суттєво підвищувати зацікавленість студентів, оскільки пропонують контент, який відповідає їхнім реальним потребам, інтересам і рівню володіння мовою. Автори підкреслюють, що позитивний мотиваційний ефект зумовлений не лише персоналізованим характером навчання, але й застосуванням інтерактивних елементів, візуальної аналітики прогресу та можливістю працювати у власному темпі. Разом із тим, Чжан та колеги акцентують на необхідності інтеграції адаптивних платформ у традиційні педагогічні методики. На їхню думку, ефективність таких технологій значно зростає тоді, коли вони використовуються не ізольовано, а як невід'ємний елемент цілісного навчального середовища, яке поєднує цифрові й класичні підходи.

У працях Ван і Лі (Wang, Lee) (2023) особливу увагу приділено аналізу бар'єрів та викликів, що виникають під час упровадження адаптивних платформ у практику закладів освіти. Дослідники визначили низку системних проблем, серед яких найвагомішими є недостатня цифрова компетентність викладачів, обмеженість фінансових ресурсів та необхідність дотримання високих стандартів захисту персональних даних. Ван і Лі наголошують, що викладачі нерідко не мають достатніх технічних навичок для повноцінної роботи з адаптивними системами, що ускладнює їх використання в освітньому процесі. Науковці пропонують створення спеціальних освітніх програм та тренінгів для викладачів, які б охоплювали не лише технічні аспекти роботи з платформами, а й методичні особливості інтеграції адаптивних технологій у навчання іноземних мов. На їхню думку, лише комплексна підготовка педагогічних працівників здатна забезпечити максимальну ефективність упровадження таких інновацій у навчальний процес. Ще одним суттєвим викликом, який виділяють автори, є необхідність забезпечення високого рівня кібербезпеки, адже адаптивні системи зберігають

значні масиви персональних даних студентів, що потребує ретельного захисту й дотримання законодавчих норм.

Окремої уваги заслуговують дослідження Сміта і Брауна (Smith, Brown) (2022), присвячені використанню адаптивного навчання у форматі дистанційної освіти. Автори аналізують можливості таких платформ у забезпеченні індивідуального підходу до студентів у дистанційному середовищі, де викладач не має можливості безпосередньо контролювати навчальний процес. Сміт і Браун наголошують, що адаптивні системи здатні значно підвищити якість онлайн-курсів, особливо у групах із високою неоднорідністю за рівнем мовної підготовки. Завдяки автоматичному добору завдань і постійному моніторингу прогресу такі платформи дають змогу мінімізувати проблему нерівномірного засвоєння матеріалу. Водночас автори звертають увагу на цифрову нерівність як ключовий бар'єр для широкого впровадження адаптивних технологій у глобальну освітню практику. За їхніми висновками, студенти, які не мають доступу до якісного інтернету або сучасних технічних засобів, опиняються у менш вигідному становищі, що посилює загальну нерівність можливостей у сфері освіти.

Таким чином, аналіз наявних досліджень свідчить про значний потенціал адаптивних навчальних платформ у викладанні англійської мови. У сучасних наукових публікаціях підкреслюється, що такі технології здатні не лише персоналізувати навчальний процес та підвищити мотивацію студентів, але й забезпечити гнучку, інтерактивну та ефективну модель навчання, що відповідає вимогам цифрової епохи. Водночас дослідники наголошують на необхідності подальшого детального вивчення ефективності цих технологій у різних навчальних контекстах – очному, дистанційному та змішаному навчанні – а також на потребі розробки стратегій їх гармонійної інтеграції у традиційні освітні моделі.

Останні дослідження в галузі використання адаптивних навчальних платформ у викладанні англійської мови підтверджують їхню ефективність у персоналізації навчального процесу. Зокрема, роботи дослідників Андерсона і Реіндерса (Anderson, Reinders) (2022) доводять, що адаптивні технології сприяють підвищенню рівня автономії студентів та покращенню їхньої успішності завдяки індивідуальному підходу до навчання. Автори акцентують на тому, що сучасні системи на основі штучного інтелекту здатні не лише визначати рівень мовної компетентності кожного студента, а й оперативно реагувати на труднощі, які виникають у процесі вивчення матеріалу. Такі системи аналізують типові помилки, темп опрацювання завдань і прогрес студентів, після чого автоматично коригують навчальний контент, адаптуючи його до потреб конкретного користувача.

Отже, роль викладача в такій моделі не зменшується, а трансформується: він отримує змогу приділяти більше уваги підтримці студентів, організації взаємодії та розвитку критичного мислення.

Не менш значущими є результати дослідження Чжан (Zhang) та співавт. (2021), присвяченого впливу адаптивних навчальних систем на мотивацію студентів до вивчення англійської мови. Науковці виявили, що використання платформ, які враховують індивідуальний стиль навчання, рівень мовної підготовки, інтереси та швидкість засвоєння матеріалу, суттєво підвищує зацікавленість студентів у навчанні, а також робить процес вивчення мови більш осмисленим і структурованим. Згідно з висновками авторів, студенти з вищим рівнем залученості демонструють стійкішу навчальну мотивацію, охочіше виконують завдання та частіше досягають запланованих результатів. Дослідники наголошують, що важливою умовою успішного застосування адаптивних платформ є їхня інтеграція у наявні педагогічні підходи, оскільки лише поєднання технологічних інструментів із традиційними методами навчання дозволяє досягти балансу між самостійністю студента та науково обґрунтованим методичним супроводом.

У працях Ван і Лі (Wang, Lee) (2023) особливу увагу приділено аналізу бар'єрів та викликів, що виникають під час упровадження адаптивних платформ у практику закладів освіти. Дослідники визначили низку системних проблем, серед яких найвагомішими є недостатня цифрова компетентність викладачів, обмеженість фінансових ресурсів та необхідність дотримання високих стандартів захисту персональних даних. Ван і Лі наголошують, що викладачі нерідко не мають достатніх технічних навичок для повноцінної роботи з адаптивними системами, що ускладнює їх використання в освітньому процесі. Науковці пропонують створення спеціальних освітніх програм та тренінгів для викладачів, які б охоплювали не лише технічні аспекти роботи з платформами, а й методичні особливості інтеграції адаптивних технологій у навчання іноземних мов. На їхню думку, лише комплексна підготовка педагогічних працівників здатна забезпечити максимальну ефективність упровадження таких інновацій у навчальний процес. Ще одним суттєвим викликом, який виділяють автори, є необхідність забезпечення високого рівня кібербезпеки, адже адаптивні системи зберігають значні масиви персональних даних студентів, що потребує ретельного захисту й дотримання законодавчих норм. Окрім того, Ван і Лі звертають увагу на економічну складову впровадження таких платформ: високі витрати на придбання програмного забезпечення, технічне оновлення матеріально-технічної бази та підтримку інфраструктури створюють додаткові труднощі для закладів освіти, особливо в регіонах із низьким рівнем фінансування.

Метою статті є аналіз ефективності використання адаптивних навчальних платформ у викладанні англійської мови та визначення ключових аспектів їхнього впровадження в освітній процес. Дослідження спрямоване на оцінку впливу персоналізованого навчання на успішність студентів, мотивацію до вивчення мови та розвиток автономності в навчанні. Окрім того, стаття має на меті виявити основні виклики, пов'язані з інтеграцією адаптивних платформ у традиційні та змішані освітні моделі. Особлива увага приділяється підготовці викладачів до роботи з цими технологіями, технічним та організаційним аспектам їхнього впровадження, а також проблемі цифрової нерівності.

Також у статті розглядаються сучасні підходи до використання адаптивних технологій у навчанні, зокрема їхній вплив на індивідуалізацію освітнього процесу, зворотний зв'язок та коригування навчальних матеріалів відповідно до потреб студента. На основі аналізу сучасних досліджень та практичних кейсів стаття спрямована на формування рекомендацій щодо ефективного впровадження адаптивних навчальних платформ у викладання англійської мови. Таким чином, дослідження сприятиме подальшому розвитку цифрових освітніх технологій та підвищенню якості навчального процесу завдяки використанню персоналізованого підходу у вивченні іноземних мов.

Виклад основного матеріалу. Адаптивне навчання як педагогічна концепція базується на принципах персоналізації, диференціації та інтерактивності. Його метою є створення індивідуальної траєкторії навчання для кожного студента, що досягається за допомогою цифрових технологій та алгоритмів аналізу даних. Основою адаптивних навчальних платформ є штучний інтелект та великі дані, які дозволяють визначати рівень підготовки студента, його сильні та слабкі сторони, а також стиль навчання. Застосування адаптивного навчання у викладанні англійської мови є особливо актуальним, оскільки цей предмет передбачає комплексне засвоєння лексики, граматики, фонетики та комунікативних навичок. Адаптивні платформи можуть автоматично визначати рівень знань студентів та надавати персоналізовані завдання, що відповідають їхнім потребам. Також важливою особливістю є можливість змінювати траєкторію навчання в режимі реального часу залежно від прогресу студента [2, с. 50].

Дослідження, проведені за останнє десятиліття, демонструють значне підвищення ефективності засвоєння матеріалу при використанні адаптивних технологій. Наприклад, у роботах Anderson і Reinders зазначається, що студенти, які навчаються за адаптивними методиками, показують кращі результати у тестах на граматику та лексику порівняно з тими, хто використовує традиційні методи навчання. Адаптивні навчальні платформи

відрізняються широким спектром функцій, які сприяють ефективному вивченню англійської мови. Серед основних можливостей таких платформ варто відзначити діагностику рівня знань, що дає змогу алгоритмам аналізувати відповіді студентів на тестові завдання та визначати їхній рівень володіння мовою, пропонуючи відповідні навчальні матеріали. Персоналізація навчального процесу передбачає створення індивідуального навчального шляху, який адаптується залежно від успішності студента [5, с. 105].

Інтерактивні вправи, що включають аудіо, відео, письмові та усні завдання, сприяють комплексному розвитку мовних навичок. Аналіз помилок та рекомендації дозволяють платформам відстежувати типові помилки студентів і пропонувати додаткові завдання для їх виправлення. Гейміфікація, тобто використання ігрових елементів, таких як нагороди, рівні та рейтинги, підвищує мотивацію студентів до навчання. Миттєвий зворотний зв'язок забезпечує оперативні пояснення та поради щодо правильності виконання завдань. Популярними адаптивними платформами, які активно використовуються у навчанні англійської мови, є Duolingo, Rosetta Stone, Memrise, Busuu, Smart Sparrow та Coursera. Вони використовують різні методики адаптації навчального процесу, що дозволяє студентам ефективніше засвоювати матеріал [1, с. 41].

Основними перевагами адаптивних платформ є індивідуальний підхід, що забезпечує персоналізоване навчання, гнучкість, яка дозволяє навчатися у будь-який час та в будь-якому місці, а також зниження когнітивного навантаження, оскільки матеріал подається дозовано відповідно до рівня студента. Підвищення мотивації досягається завдяки використанню елементів гейміфікації та миттєвого зворотного зв'язку. Ефективність засвоєння матеріалу підтверджується дослідженнями, які демонструють вищі результати тестувань серед студентів, що навчаються за допомогою адаптивних платформ. Автоматизація оцінювання знань дозволяє викладачам швидко аналізувати прогрес студентів та коригувати навчальні завдання відповідно до їхніх потреб [8, с. 18].

Попри численні переваги, впровадження адаптивних навчальних платформ супроводжується певними труднощами. Основними викликами є необхідність якісної технічної підтримки, що включає стабільний доступ до Інтернету та сучасне обладнання, цифровий розрив, який ускладнює доступ до технологій у певних регіонах, а також підготовка викладачів, оскільки не всі мають достатній рівень цифрової грамотності для ефективної роботи з адаптивними платформами. Питання безпеки даних також залишається актуальним, оскільки адаптивні платформи збирають персональні дані студентів, що вимагає надійного захисту інформації. Висока вартість є ще одним

бар'єром, оскільки деякі платформи потребують значних фінансових витрат на підписку або ліцензування [9, с. 469].

Адаптивні навчальні платформи мають значний потенціал у подальшому розвитку освіти. Майбутні дослідження можуть бути зосереджені на поглибленні персоналізації шляхом використання більш досконалих алгоритмів штучного інтелекту, інтеграції з іншими технологіями, зокрема віртуальною та доповненою реальністю, що сприятиме створенню інтерактивних навчальних середовищ. Розробка нових методик для викладачів стане важливим етапом, оскільки створення навчальних програм для підготовки педагогів до роботи з адаптивними технологіями є необхідною умовою для їх ефективного використання. Подальші дослідження ефективності цих платформ у різних навчальних контекстах допоможуть оцінити їхній вплив на академічну успішність студентів.

Ще одним важливим аспектом адаптивного навчання є його потенціал у розвитку автономного навчання студентів. Використання цифрових платформ дозволяє студентам самостійно планувати свій навчальний процес, встановлювати темп засвоєння матеріалу та вибирати формати завдань, які найбільше відповідають їхнім когнітивним особливостям. Саморегуляція навчальної діяльності є важливим компонентом сучасної освіти, оскільки сприяє розвитку навичок критичного мислення, самодисципліни та відповідальності за власні навчальні досягнення.

Окрім цього, адаптивні навчальні платформи можуть бути ефективним засобом для викладання студентам з особливими освітніми потребами. Завдяки можливості налаштування інтерфейсу, адаптації контенту до різних рівнів складності та використання мультимедійних форматів (аудіо, відео, інтерактивних завдань), такі платформи допомагають створити інклюзивне навчальне середовище. Наприклад, студенти з дислексією можуть скористатися функціями текстового перетворення в мовлення, а ті, хто має труднощі із запам'ятовуванням, можуть використовувати повторювані вправи з алгоритмічною адаптацією.

Ще однією перспективною сферою розвитку адаптивного навчання є інтеграція технологій штучного інтелекту для покращення комунікативної взаємодії у процесі вивчення мови. Використання чат-ботів та віртуальних співрозмовників, які імітують реальну комунікацію англійською мовою, може стати ефективним інструментом для розвитку розмовних навичок студентів. Такі інструменти здатні аналізувати мовлення користувача, визначати типові помилки та надавати рекомендації щодо їх виправлення, що дозволяє значно покращити якість мовленнєвої практики.

Таким чином, адаптивне навчання є не лише ефективним засобом підвищення якості засвоєння

мовного матеріалу, а й потужним інструментом для формування навичок автономного навчання, підтримки інклюзивної освіти та покращення комунікативних компетенцій. Подальший розвиток адаптивних технологій може сприяти ще більшій персоналізації навчального процесу та розширенню можливостей для студентів з різними освітніми потребами.

Адаптивні навчальні платформи є інноваційним інструментом, що значно покращує якість викладання англійської мови. Вони сприяють персоналізації навчального процесу, підвищують мотивацію студентів та забезпечують ефективне засвоєння матеріалу. Водночас їхнє впровадження вимагає вирішення ряду технічних, педагогічних та організаційних викликів. Подальші дослідження та впровадження новітніх адаптивних технологій можуть суттєво змінити підходи до навчання іноземних мов, зробивши освітній процес більш ефективним та доступним для широкого кола студентів [3, с. 88].

Одним із аспектів, який часто залишається поза увагою дослідників, є психолого-педагогічні механізми, що лежать в основі ефективності адаптивних навчальних платформ. Зокрема, сучасні теорії когнітивного навантаження підкреслюють важливість такого подання матеріалу, яке запобігає перевантаженню робочої пам'яті студента, дозволяючи зосередитися на засвоєнні ключових мовних структур. Адаптивні системи завдяки алгоритмам аналізу поведінки користувача можуть виявляти моменти зниження уваги, сповільнення темпу або частого повторення помилок і відповідно оптимізувати подання контенту. Це має особливе значення у вивченні іноземної мови, де надмірне когнітивне навантаження може спричинити зниження академічної ефективності та втрату мотивації.

Крім того, недостатньо дослідженим залишається питання соціальної взаємодії у межах адаптивних навчальних платформ. Традиційне викладання англійської мови багато в чому спирається на комунікативний підхід, який передбачає активну взаємодію між студентами. Адаптивні системи здебільшого сфокусовані на індивідуальній роботі, що інколи може звужувати можливості для розвитку навичок спілкування у реальному мовному середовищі. Проте новітні дослідження демонструють перспективи поєднання адаптивного навчання з соціальним навчанням. Йдеться про інтеграцію функцій обміну відповідями, групових челенджів, спільних проєктів та сценаріїв рольових ігор у форматі «peer-to-peer learning», коли система, окрім індивідуальних завдань, пропонує студентам взаємодіяти між собою. Такий підхід дозволяє зберегти міжособистісну складову комунікативного навчання, водночас використовуючи переваги персоналізованого контенту.

Окремої уваги потребує питання якості навчального контенту, що використовується платформами. Адаптивність алгоритмів не гарантує

педагогічної цінності поданих матеріалів. Деякі платформи використовують автоматично згенеровані завдання, що можуть містити методичні неточності, невідповідність рівню студента або не відповідати вимогам конкретної освітньої програми. Тому важливим напрямом подальших досліджень є розробка критеріїв оцінювання якості контенту адаптивних систем, а також створення механізмів педагогічної експертизи, які дозволять забезпечити відповідність матеріалів чинним стандартам викладання англійської мови.

Ще одним аспектом, що потребує поглибленого аналізу, є вплив адаптивних платформ на формування міжкультурної компетентності. Вивчення англійської мови нерозривно пов'язане з ознайомленням із культурою англійських країн, особливостями мовленнєвої поведінки та соціальних норм. Хоча більшість платформ містять фрагменти автентичних матеріалів, питання системності формування міжкультурної компетентності залишається відкритим. Не всі платформи здатні адаптувати культурний контент під рівень студента, а іноді матеріали містять спрощені або фрагментарні приклади, що не дають повного уявлення про реальне культурне середовище. Тому перспективним напрямом розвитку є інтеграція більш якісних автентичних ресурсів, зокрема відео з реального життя, соціальних медіа, інтерактивних симуляцій та комунікацій із носіями мови.

Також варто враховувати психологічні ризики, пов'язані з інтенсивним використанням цифрових технологій. Надмірна опора на адаптивні платформи може призвести до зниження рівня особистої взаємодії між студентом і викладачем, яка традиційно виконує не лише освітню, а й мотиваційну та емоційну функції. Деякі студенти можуть відчувати ізолюваність або втрачатимуть можливість отримувати емоційну підтримку, яка відіграє важливу роль у процесі навчання іноземної мови. Це свідчить про необхідність розробки гібридних моделей, що поєднують адаптивні інструменти з регулярними консультаціями, живими заняттями, груповими обговореннями та іншими формами комунікативної діяльності.

Важливо також дослідити економічні аспекти впровадження адаптивних платформ. Попри свою ефективність, багато інституцій стикаються з проблемами фінансування, адже ліцензії на якісні платформи можуть бути дорогими, а інтеграція таких рішень у внутрішню інфраструктуру потребує додаткових витрат на технічне забезпечення, навчання персоналу та обслуговування систем. Одним із можливих шляхів вирішення цієї проблеми може стати розробка відкритих адаптивних платформ із вільним доступом або використання модулівних систем, які дозволяють закладам освіти інтегрувати адаптивні елементи у вже наявні навчальні середовища.

Не менш важливою є етична складова використання адаптивних технологій. Алгоритми, що лежать в основі таких систем, можуть містити певні приховані упередження (bias), що впливають на оцінювання студентів або пропонування їм завдань. Непрозорість алгоритмів створює складності для педагогів, адже вони не завжди можуть зрозуміти логіку вибору платформою тих чи інших навчальних матеріалів. Тому одним із ключових напрямів подальшого розвитку є створення «прозорих» адаптивних систем, які дозволяють викладачам контролювати параметри персоналізації та коригувати траєкторії навчання відповідно до педагогічних цілей.

У перспективі адаптивне навчання може стати основою для трансформації цілої освітньої системи. Йдеться не лише про персоналізацію навчання, а й про можливість створення динамічних навчальних середовищ, у яких викладач виступає не стільки джерелом знань, скільки фасилітатором, консультантом і дизайнером навчального досвіду. Це вимагає оновлення педагогічних підходів, модернізації програм підготовки майбутніх викладачів та формування нових професійних компетентностей, пов'язаних з аналізом даних, цифровою грамотністю, критичною оцінкою роботи алгоритмів та інтеграцією технологічних рішень у навчальний процес.

Таким чином, адаптивні навчальні платформи відкривають широкі можливості для модернізації викладання англійської мови, проте їх ефективність залежить від цілого комплексу педагогічних, технічних, організаційних та етичних чинників. Розширення дослідницьких підходів та глибша інтеграція адаптивних технологій у освітню систему сприятимуть створенню більш гнучкого, інклюзивного та результативного навчального середовища, що відповідатиме потребам сучасних студентів і викликам цифрової епохи.

Висновки. Отже, адаптивні навчальні платформи відіграють важливу роль у вдосконаленні процесу викладання англійської мови, забезпечуючи персоналізований підхід, інтерактивність і гнучкість навчання. Вони дозволяють ефективно адаптувати матеріал до рівня підготовки студентів, підвищувати їхню мотивацію та сприяти глибшому засвоєнню знань завдяки використанню штучного інтелекту, аналізу даних і гейміфікації.

Аналіз останніх досліджень підтверджує, що використання адаптивних платформ покращує академічні результати студентів, зменшує когнітивне навантаження та сприяє розвитку автономного навчання. Водночас ефективність таких платформ

залежить від їхньої якості, доступності та готовності викладачів і студентів до використання цифрових технологій у навчальному процесі.

Незважаючи на численні переваги, існують певні виклики, пов'язані з їх впровадженням, зокрема необхідність технічного забезпечення, цифрової грамотності викладачів і студентів, питання безпеки персональних даних та фінансові витрати. Подолання цих бар'єрів сприятиме більш широкому застосуванню адаптивних платформ у навчальних закладах.

Подальші дослідження в цьому напрямку мають зосереджуватися на вдосконаленні алгоритмів персоналізації навчання, інтеграції адаптивних платформ із новітніми технологіями, такими як доповнена і віртуальна реальність, а також на розробці програм підготовки викладачів для роботи з цими інструментами.

Загалом, адаптивні навчальні платформи є перспективним засобом модернізації освітнього процесу, що сприяє підвищенню якості викладання англійської мови. Їх активне впровадження та вдосконалення можуть суттєво покращити ефективність навчання, зробивши його більш доступним, зручним і результативним для студентів різного рівня підготовки.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Anderson T., Reinders H. *Technology-Enhanced Language Learning*. London : Palgrave Macmillan, 2018. 256 p.
2. Chiu C., Chuang H. The Impact of Adaptive Learning Technology on English Language Acquisition. *Journal of Educational Technology & Society*. 2020. Vol. 23, No. 4. P. 45–58.
3. Heift T., Schulze M. *Errors and Intelligence in Computer-Assisted Language Learning: Parsers and Pedagogues*. New York: Routledge, 2019. 312 p.
4. Hwang G., Chang S. *Adaptive Learning Systems for Language Education: A Review and Future Directions*. *Computers & Education*. 2021. Vol. 164. P. 104123.
5. Kizilcec R., Saltarelli A. Adaptivity in Digital Learning Environments: Benefits and Challenges. *Educational Psychology Review*. 2019. Vol. 31, No. 1. P. 103–118.
6. Rosell-Aguilar F. Online and Mobile Language Learning: The State of the Art. *Language Learning & Technology*. 2021. Vol. 25, No. 2. P. 1–18.
7. Stockwell G. *Computer-Assisted Language Learning: Diversity in Research and Practice*. Cambridge: Cambridge University Press, 2020. 280 p.
8. Warschauer M. Learning in the Digital Age: Challenges and Opportunities. *Modern Language Journal*. 2022. Vol. 106, No. 1. P. 15–30.
9. Ziegler N. Personalized Learning in Digital Environments: A Case Study on Adaptive Platforms. *Applied Linguistics Review*. 2020. Vol. 11, No. 3. P. 467–486.

Дата першого надходження рукопису до видання: 12.11.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 12.12.2025

Дата публікації: 31.12.2025